

Pvm 10.11.2025

Tarkastuslautakunnan kokous: 10.11.2025

Arvioinnin kohde: Sivistystoimi

Toimialasta vastaava viranhaltija: Sivistysjohtaja

Tarkastuslautakunnan arvioinnin ennakkokysymykset

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnanvaltuusto hyväksyy kunnan ja kuntakonsernin taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Tarkastuslautakunnan tehtävä on kuntalain §:n 121 mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnalla on salassapitoa koskevien säännösten estämättä oikeus saada kunnan viranomaisilta tiedot ja nähtävikseen asiakirjat, joita se pitää tarpeellisia arviointitehtävän hoitamiseksi (kuntalaki § 124). Tarkastuslautakunta odottaa saavansa tietoja ja näkemyksenne seuraavista asioista kokouksessaan. Arviointikysymykset koskevat vuotta 2024. Arvioinnin ennakkomateriaali on salassa pidettävää ja tarkoitettu tarkastuslautakunnan sisäiseen käyttöön.

Pyydämme ystävällisesti toimittamaan tiivistetyt vastaukset lomakkeen kysymyksiin Word-muodossa 3.11.2025 mennessä sähköpostitse osoitteeseen ee-tu.rantakeisu@bdo.fi ja juha.a.kauppinen@live.com. Tarkastuslautakunnan kokouksessa teillä on mahdollisuus esitellä toimialanne laajemmin esimerkiksi PowerPointillä.

Ennakkokysymyksiin vastaamiseksi voitte käyttää sitä tietoa, mitä teillä toiminnastanne jo on, uusia analyysejä ei ole tarpeen laatia. Voitte liittää vastauksiinne olennaista liitemateriaalia.

Vastaamme mielellämme lomaketta koskeviin kysymyksiinne.

Juha Kauppinen
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Eetu Rantakeisu
Tarkastuslautakunnan sihteeri

Perustiedot toimialasta

Yleiskuvaus toimialan tehtävien ja palveluiden järjestämistavasta (ml. ostopalvelut)

Pääasialliset tehtävät ja palvelut toteutetaan itse. Poikkeuksena ostopalveluna toteutettavat Mariankandun sairaalakoulupaikat sekä siihen liittyvä oppilaskuljetus ja Valteri-konsultointi. Todettakoon, että tällä hetkellä yhtään oppilasta ei opiskele sairaalakoulussa, edelliset keväällä 2025. Yhteistyösopimus mm. alueellisen erityisopetuskonsultaation rahoituksesta 2026 loppuun saakka ja liikuntapalveluiden toteuttamisesta Kaustisen Pohjan-Veikot r.y.:n kanssa. Kansalaisopiston ja musiikkiopiston talousarvioesitykset tulevat annettuna.

Organisaation ja tilivelvollisten lyhyt esittely

tilivelvollinen sivistysjohtaja Minerva Rannila

3200 Sivistystoimen hallinto

3804 Etsivä nuorisotyö

3401 Toisen asteen yhteistyö

3501 Kansalaisopisto

3502 Musiikkioppilaitokset

3400 Hyvinvoinnin edistäminen

3901 Kulttuuripalvelut

3903 Kansantaiteenkeskus

3905 Kansansoitinmuseo

3909 LYKKY-lastenkulttuurikeskus 2025

3910 Rieska

3911 Keskipiste

3912 LYKKY-lastenkulttuurikeskus 2026

3803 Nuorisovaltuusto

3810 VAINU - vaikuttavaa nuorisotyötä

3811 HSM Kaustinen

3812 Koulunuorisotyö

3813 Harrastuksista iloa ja elämyksiä

3814 Kehittyvä Kaustisen koulunuorisotyö

3815 HSM Kaustinen lv. 25-26

3706 Liikettä niveliin työikäiset ja ikäihmiset

3709 Iloa arkeen liikunnasta 2025

tilivelvollinen rehtori Ilona Salomaa-Uusitalo

3301 Musiikkilukio

3302 Lukion kulttuurituotanto

3303 Lukion erityinen kehittämistehtävä

Tilivelvolliset Keskuskoulun 1.-6. ja Järvelän koulun rehtori Pasi Kanninen ja Puumalan koulun ja Keskuskoulun 7.-9. rehtori Ilkka Jäntti

3203 Keskuskoulu 1.-6.

3205 Puumalan koulu

3206 Järvelän koulu

3208 Keskuskoulu 7.-9.

3101 Svenska folkskolan vänner kerho KK1-6

3112 JOPO-ryhmä

Pvm 10.11.2025

3116 Valmistava opetus
 3118 Kaustisen kerhotoiminta 24-25
 3119 Kaustisen kerhotoiminta 25-26
 3120 Tuen uudistus ja tiedonhallinta
 3150 S2-opetus, suomi toisena kielenä
 3209 Erityisopetus ja -tuki
 3210 SISU-luokka
 3211 Erityisluokka/perusopetus
 3212 Kotikuntakorvaukset
 3213 APIP-toiminta

tilivelvollinen kirjastonjohtaja Maria Nikula
 3601 Kirjasto
 3606 Säpinää satutunneilla
 3607 Kulttuurikehtona lukeva Kaustinen

tilivelvollinen vapaa-aikasihteeri Aija Järvenpää
 3701 Liikuntapalvelut
 3801 Nuorisopalvelut
 3703 Urheilutalo

Tilivelvollinen varhaiskasvatusjohtaja Virpi Kataja
 3216 Esiopetus Kino
 3217 Esiopetus Puumala
 3218 Esiopetus Järvelä
 3220 Esiopetus, erityisopettaja
 3900 Varhaiskasvatuksen hallinto
 3915 Varhaiskasvatuksen avustajat
 3920 Erityisopettaja varhaiskasvatus
 3935 Lasten kotihoidontuki
 3940 Perhepäivähoito
 3945 Kinon täydentävä varhaiskasvatus
 3947 Puumalan päiväkodin täydentävä varhaiskasvatus
 3948 Järvelän täydentävä varhaiskasvatus
 3950 Pajalan päiväkot

Valtuuston asettamat sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2025

Valtuuston toimialallenne asettamien keskeisten vuositavoitteiden esittely sekä arvio niiden toteutumisesta

Kuvaa tarvittaessa perustelut, jos tavoite uhkaa jäädä toteutumatta

Hallinto

- Henkilöstöä tuetaan työprosesseissa ja työssä jaksamisessa. Työnohjausresurssin poisto ta.

Kansalaisopisto

- Kansalaisopisto tuottaa monipuolisesti palveluja kuntalaisillemme. Raamileikkaus, jonka vuoksi toimintaa jouduttu supistamaan.

Perustuvatko vuositavoitteenne kuntastrategiaan ja ovatko tavoitteet mielestänne tarkoituksenmukaisia?

Pvm 10.11.2025

Sivistyspalvelujen vuositavoitteet perustuvat kuntastrategiaan sekä toimialojen omiin asetettuihin tavoitteisiin. Tavoitteet on asetettu peilaten arjen tarvetta ja toimialojen kehittämistavoitteita. Tavoitelistaa on tiivistetty, mutta edelleen tulisi pohtia, kuinka mittareista saataisiin palvelevampia.

Onko tavoitteiden asettaminen tarkoituksenmukaisesti toimiva prosessi?

Kyllä, jos arki antaa ajan tavoitteiden seuraamiselle.

Miten varmistutte, että toimialallanne toimitaan tuloksellisesti ja tavoitteiden mukaisesti?

Jatkuva taloudenseuranta ja tiedottaminen, sivistystoimen kuukausittaiset johtoryhmät, osastojen tiimikokoukset, rehtorit+sihteerit tapaamiset.

Tuloksellisuusarviointi

1. Tuottavuus ja taloudellisuus

Talousarvion ja investointien toteutuminen tilikaudella sekä syyt olennaisiin poikkeamiin

Hankintakielto - investoinnit eivät ihan välttämättömästi lukuun ottamatta toteutuneet.

Talousarvion toteutuma

- aktiivisen hankehaun myötä tulleet toimintatuotot ylittyvät arvioidusta
- vakan sijaiskulut korkeat
- vakan varhaiskasvatusjohtajan työhönpaluun tukitoimet ja päällekkäisyys
- nuorisotoimen määräärikaisten yllättävä palkkaleikkaus ta-käsittelyssä sivistyslautakunnan jälkeen
- musiikkiopiston 55 opiskelijapaikkaa á1200€/paikka ja siihen liittyvä sopimuspäivitys

Miten mittaatte tuottavuutta ja taloudellisuutta toiminnassanne?

Opetuskustannus/asukas/oppilas/opetustunti (valtakunnallisesti erityisesti perusopetus ollut edullisimman kärjen tuntumassa jo pitkään)

Talousarvion osalta kunnassa on ollut jo pitkään niukkuutta tarjolla, jonka vuoksi on keskitytty perustoimintojen toteuttamiseen taloudellisesti.

Mitä toimenpiteitä on tehty viimeisten vuosien aikana tuottavuuden parantamiseksi ja onko tuottavuus parantunut?

Panostettu johtamismenetelmien kehittämiseen, josta saatu paljon positiivista palautetta. Panostukset jaetun johtamisen ja syväjohtamisen menetelmiin ovat tuoneet yksikönjohtajille työn suorittamisen vapautta ja rohkeutta kehittämistyöhön. Tehdään hyvää perustyötä, mutta katsotaan myös tulevaisuuteen. Erilaisissa tutkimuksissa tulosten parantumista mm. kouluterveyskysely, tea-viisari.

2. Työelämän laatu

Pvm 10.11.2025

Ovatko henkilöstön vastuut ja tehtäväkuvat selkeät?

Mm. miten ja kenen toimesta määriteltä
Tehtäväkuvien määrittely on toteutettu.

Vastuiden ja tehtäväkuvien osalta olleita epäselvyyksiä on ratkottu. Uusia tehtäviä tulee jaettavaksi toisinaan, runsaankin tehtävämäärän päälle. Tässä yhteydessä nostan esille AVIn sivistysjohdon psyykkisen kuormittavuuden kyselyn, tarkastuskäynnin ja määrätyn toimenpidesuunnitelman tekemisen tilanteen ratkaisemiseksi.

Miten seuraatte henkilöstön työhyvinvointia ja miten sen muutoksiin reagoidaan?

Viimeisten työhyvinvointimittausten tulosten esittely

Kunnassa toteutetaan henkilöstöpäällikön organisoimana työhyvinvointikysely joka toinen vuosi. Edellinen toteutettu viime vuonna.

Työhyvinvointia seurataan mm. kehityskeskustelujen avulla. Sivistyspalveluissa on useita eri tiimejä, joten kentän palaute saadaan lähes reaaliaikaisena. Erityisen merkityksellisenä ja työhyvinvointia kasvattavana tekijänä on nähty työterveyden palvelut sekä ePassi-etu, joka palautuu vuonna 2026 aiemmalle ja odotetulle tasolle. Henkilöstön pysyvyydellä on suuri vaikutus työhyvinvointiin.

Työhyvinvoinnin palautteet tuovat esille, että kuormitusta on havaittavissa konkretisoituen erityisesti vaka ja opetuspuolelle. Tämä osaltaan varmaankin selittää vakaa suuria poissaolokustannuksia. Opetuspuolella kuormitusta lisäävät kasvavat työtehtävät sekä oppilaiden huono käytös. Panostuksena vakapuolelle apulaisjohtajan 50 % virka sekä tuen uudistuksen myötä perusopetuksen lisätty erityisluokanopettaja sekä resurssiopettaja.

Miten varmistutte tuloksellisesta johtamisesta? Onko johtamisjärjestelmä mielestänne tarkoituksenmukainen?

Johtamisjärjestelmä on tarkoituksenmukainen.

Johtamista kehitetään yhä avoimemmaksi (jaetun johtamisen ja syväjohtamisen periaatteet) sekä tiedotusta lisätään. On tärkeää, että osastoilla tiedetään tilanne ja osataan lukea sitä. Talous ohjaa pitkälle toimintaa.

Henkilöstön osallistumismahdollisuus ja meneillään olevat toimenpiteet henkilöstön kehittämiseksi

Edelleen keskistytään henkilöstön pysymiseen, kehittämistehtävät ovat vain osittain kiireisessä arjessa mahdollisia lakisääteisiä uusia tehtäviä lukuun ottamatta.

Kuulluksi tulemisen tärkeys ja aito kohtaaminen keinoina.

Sairauspoissaolojen kehitys ja syyt olennaisiin poikkeamiin

Sairauspoissaolot ovat olleet vakassa suuret jo pitkään, nyt toteuma on tässä kohtaa vuotta jo lähes 100 %. Varhaisen puuttumisen malli käytössä. Tukitoimia vuosien aikana tehty, työnohjausta annettu sekä henkilöstöä rekrytoitu. Perusopetuksen SISU-luokat ja JOPO-luokka haastavat, vastataan työnohjauksella, joka leikattu vuoden 2025 ta:sta.

Henkilöstörakenteen kehitys sekä arvio tulevaisuuden kriittisistä osaamistarpeista

Pvm 10.11.2025

Henkilöstössä puutteita mm. vakaopetuksen, vakasosionomien ja po:n erityisopettajien osalta. Huomioitavaa, että olemme saaneet kannustettua viisi omaa lastenhoitajaa kouluttautumaan edelleen vakaopettajiksi. Kulttuurikoordinaattori ja hyvinvointikoordinaattori ovat tärkeitä panostuksen paikkoja, jotka sisältyvät vuoden 2026 ta. Tällä hetkellä hyvinvointikoordinaattorin tehtävät ovat jaettu ja tehtävänjako on epäseltä.

3. Palveluiden laatu ja vaikuttavuus

Miten mittaatte asiakaspalvelun laatua?

Kunnan kannalta olennaisten asiakastyytyväisyysmittausten tulosten esittely ml. asiakastyytyväisyys ostopalvelutuotannossa
 Vakan asiakastyytyväisyyskysely, po:n laatuksely, kunnan tyytyväisyyskysely.

Palvelun laadun keskeiset kehittämistoimenpiteet

Toimivat peruspalvelut olemassa olevilla resursseilla.

Riittävät resurssit: erityisopettajat (vaka, po ja lu), vakaopettajat ja sosionomit, koulunkäynninohjaajat, 0,6 htv sihteeriresurssi palautetaan vuoden 2026 ta, kulttuuri ja -hyvinvointikoordinaattori.

Mitataan palvelujen vaikuttavuutta, miten? Onko vaikuttavuus parantunut?

Esim. yhteiskunnallinen, kuntatasoinen ja yksilöön kohdistuva vaikuttavuus
 Toteutamme vakassa asiakaskyselyä vuosittain, perusopetuksessa laadunarviointia vuosittain 5. ja 8. luokkalaisille heidän huoltajilleen ja henkilöstölle sekä lukiossa oma kyselynsä. Vaikuttavuus on pysynyt aiemmalla tasolla.

Muut asiat

Merkittävimmät onnistumiset toimialueellanne

Perusopetuksen eri toimintamallien yhdenmukaistaminen (työ edelleen jatkuu)
 Tuen uudistuksen lakimuutokseen vastaaminen
 Merkittäviä onnistumisia työuupumistilanteiden hoitamisessa
 Vakan sijaisjärjestelyjen toimintamalli, vapaat paikat + siru

Merkittävimmät riskit ja haasteet toimialueellanne

Taloustilanne ja sitä kautta heijastuva henkilöstön kuormitus, jatkuva säästöpuhe näivettää. Esihenkilöiden työmäärät/-kuormat. Osaavan työvoiman saatavuus erityisesti erityisopettajissa.

Muut tarpeelliseksi katsomanne asiat